

Tilnærming til de utfordrende barna



Forståelse



~ Vår forståelse av barnets situasjon er med på å styre våre tanker, følelser og handlinger.

Er barnet trygt?

~ Den som er trygg kan koste på seg luksusen å være åpent nysgjerrig interessert i andre og i seg selv.

~ Den utrygge må innsnevre sitt felt for å fremme overlevelse.

Ingrid Lund «Hun bare sitter der»



Sårbarhetssammenhenger/ situasjoner

- ~ Manglende mestring
- ~ Avbrudd av en aktivitet
- ~ Ved omstillinger (flytting, endringer i familieforhold, må forholde seg til nye personer)
- ~ Møtt med makt eller autoritet, føler seg krenket
- ~ Ved foresatte som sliter med rus/psykisk syke /vold/overgrep

Måten dere møter barna på i slike situasjoner vil kunne ha stor betydning for atferden til barnet.

Familieforandring og utagering hos små barn (Milan 2006)

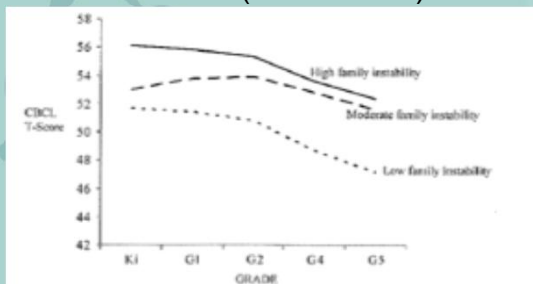


Fig. 1. CBCL externalizing behavior trajectories for children with different levels of family instability during elementary school. CBCL, Child Behavior Checklist (Achenbach, 1991).

Tolkning

■ Meta perspektivet



- ~ Eget perspektiv
- ~ Andreperspektivet
- ~ Det Intersubjektive

Indre motivasjon

- ~ Når vi gjør noe som interesserer oss.
- ~ Når barnet mestrer,- knyttes det til deg som voksen.
- ~ Når vi føler at vi mestrer er vi åpne for ny læring
- ~ Indre mestring gir økt stimulering til å gjøre mer av det samme



Sosial atferd

- É Det må være lønnsomt for barna å ta i bruk sin sosiale kompetanse
- É Hvordan legger du som voksen til rette for dette?



Sosiale basisferdigheter kan læres ved:

- ~ Instruksjon og diskusjon
- ~ Modellering
- ~ Rollespill
- ~ Tilbakemeldinger fra de voksne



Sentrale dimensjoner

- É Samarbeidsferdigheter
- É Empati
- É Positiv selvhevdelse
- É Selvkontroll
- É Ansvarlighet
- É Lek, glede og humor



(Nordahl 2007)

Prososial atferd må ligge til grunn for å nå alle disse dimensjonene.

Beskyttende faktorer

- ~ Gode rollemodeller blant de voksne
- ~ Tydelige, samstemte og realistiske forventninger til barnas atferd og mestring
- ~ Interessant og velorganisert opplegg
- ~ Oversikt over barnets utvikling

Sosiale problemløsningsferdigheter

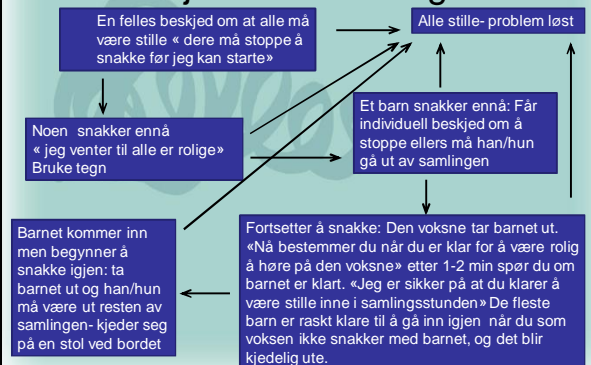
- É Hvordan en identifiserer et problem
- É Analyserer problemet
- É Tenker ut alternative løsninger
- É Vurderer konsekvenser
- É Velger til slutt den løsningen som synes best egnet.
- É De voksne skriver ned en handlingsrekkefølge for hvordan et problem ønskes å løses

TILTAKSkjeder nårō .

- ~ det ønskes endring på en utfordringō
- ~ Tiltakskjeden stopper først når problemet er løstō



Tiltakskjede for samlingsstund



Alternative konfliktløsningsstrategier

- ~ Snakk med barnet om reelle og tenkte utfordringer, finn sammen andre måter utfordringene kunne vært løst på.

Sosiale historier eller visuelle forklaringer

- ~ Velg en situasjon som dere voksne ønsker endring på, finn sammen ut hvordan dere ønsker at den sosiale atferden/samspillsferdighetene skal være og lag så en historie som kan leses i forkant av hendelsen neste gang.

VÆR I FORKANT

- ~ Ro ned før barnet girer seg opp. Ytre fysisk uro er gjerne de første tegn på akselererende indre uro.

Etter en hendelse

- ~ Snakk med barnet om hva som skjedde og hva som kan annerledes en annen gang

Bruk av ros og oppmuntring

- ~ Vær spesifikk, konkret og vis entusiasme
- ~ Gi ros raskt
- ~ Gi oppmuntring og ros underveis
- ~ Unngå å blande ros og kritikk
- ~ Ros både arbeid og sosial atferd
- ~ Bruk grupperos

Anerkjennelse

- ~ Den viktigste form for ros er den sosiale oppmuntringen som de voksne gir barna ved å gi dem oppmerksomhet og anerkjenne dem.

Regler

- ~ Få regler
- ~ Positivt formulerte
- ~ Korte, spesifikke og klare
- ~ Adferden som beskrives i reglene må kunne observeres
- ~ Det å følge reglene må oppmuntres
- ~ Reglene bør evalueres

Konsekvenser ved reglebrudd

- ~ Konsekvensen må stå i forhold til regelbruddet
- ~ Konsekvensen må gjennomføres hver gang
- ~ Konsekvensen må komme så fort som mulig
- ~ Konsekvensen må være mulig å gjennomføre
- ~ Konsekvensen må fremstilles som et valg barnet kan gjøre i forkant
- ~ Konsekvensene bør være ikke-straffende og rimelige.

Hjelpesignaler

- ~ Snakk med barnet om bruk av hjelpesignaler, finn hensiktsmessige ord, signaler (eller for yngre elever symboler som gult kort) som tegn på at +nå gir jeg deg en advarsel og venter at du demper deg /stopper+
- ~ Snakk om +indre stoppe signal+- telle til ti sa folk før, hva kan du bruke?

Hvordan gi beskjeder

- ~ Gi få beskjeder
- ~ Adferdsbeskrivende beskjeder
- ~ Gi kun nødvendige beskjeder
- ~ Alderstilpassede beskjeder
- ~ Gjør-beskjeder
- ~ Når-så-beskjeder
- ~ Støtt opp om beskjeder som kollegaer gir
- ~ Gi barna mulighet til å følge opp beskjeden, tillat at tiden går

Hva gjør du når barnet blir mobbet?

- ~ Følg planen som barnehagen har laget
- ~ Uforbeholden støtte
- ~ Ikke bry deg+eller ta igjen+hjelper ikke
- ~ Ikke la barnet styre hva du gjør (eks: ikke si det til noen!)
- ~ Kontakte foresatte, legge en plan

Ved mobbing

Unngå å være

- Kynikeren - "dette skal du ikke være lei deg for"
- Martyren - "dette er da ingenting, den gang jeg gikk på skolen ..."
- Forhørslederen - "jeg vil vite alt om dette"
- Redningsmannen - "dette skal jeg nok ordne opp i for deg"
- Trollmannen - "det ordner jeg på et øyeblikk"

Prøv i stedet å være

- Lyttende - lytt tålmodig uten å trekke ikke forhastede konklusjoner
- Undersøkende - finn ut av dette oppmerksomt og tålmodig
- Støttende - se problemet fra barnets side

Kilde: www.foreldrenettet.no

Hva forventes at dere voksne i samarbeid med foresatte for å avdekke mobbing?

- ~ **Se etter om et barn viser tegn til å være;**
 - . et offer
 - . en mobber
- ~ **Ta ansvar;**
 - . En har mistanke om at et barn mobber
 - . En har mistanke om at et barn blir mobbet
 - . For å sett i gang samarbeid med hjemmet
 - . For å ha klare forventninger til hverandre i barnehagen
 - . For å samarbeide om å avdekke mobbing
 - . Innhente informasjon
 - . Spørre barnet konkret om mobbingen
- ~ **Få stoppet mobbingen!**

Hva kan foreldrene gjøre?

- ~ -En mobber ikke sine foreldres venners barn+
- ~ Barn spiller seg i sine foreldre
 - ~ Når foreldre viser barna at de aksepterer andre voksnes ulikheter, vil barna lære respekt for ulikhet
- ~ **Vise det gode eksempel**
 - ~ Åpne, interesserte, ikkefordømmende
 - ~ Snakker ikke nedlatende om skolen eller andre
- . Delta i sosiale arrangement med barna



MULIGHETER

- ~ Det er viktig å se hva dere kan få til her og nå.
- ~ Hvilke type grenser er du i stand til å håndheve selv, og hvilke grenser trenger du medhjelpere til.
- ~ Dere skal ha fokus på hvordan håndtere situasjonen sammen og være løsningsorientert.
- ~ Finn hensiktsmessige måter å trygge og bruke hverandre på.

De voksne

- ~ Den voksne er og skal være en leder i alle deler av barnehage dagen
- ~ Den voksne som leder skal ha kontroll og være en tydelig voksenperson
- ~ Den voksne gir korte klare beskjeder på en positiv måte
- ~ I rollen der den voksne veileder barna konkret hva som skal gjøres, - er det viktig at den voksne også utøver ledelse. Det vil si at den voksne må ha kontroll over aktiviteten og ta initiativ for at det skal gå bra.
- ~ Gruppedeelse dreier seg også om personlig lederskap. Det innebærer at den voksne må få legitimitet som leder via foreldrene.
- ~ Spille på lag med foreldrene og være tydelig i det dere som ledere forventer av foreldrene

Vi må samarbeide som voksne

- Oppmuntre og ta initiativ til samtale
- Gi uttrykk for hvordan du forstår saken
- Lytt oppmerksomt og bekreft budskapet
- Ta imot og gi tilbakemeldinger
- Fokuser på å løse problemet og unngå beskyldninger.
- Ta andres problemer på alvor.
- Kom med positive gjennomførbare forslag.
- Ta ett skritt om gangen.

Barnehagens mulige tiltaksområder

- ~ Klargjøring av barnehagens verdier og hvordan drive akkurat denne barnehagen
- ~ Mål for arbeid med alvorlige atferdsproblemer
- ~ Et sett av tydelige forventninger og regler
- ~ En strategi for sosial kompetanseutvikling
- ~ Retningslinjer for et aktivt og tett samarbeid med foreldrene
- ~ Samarbeid med barnets støttesystem
- ~ Takling av vold og alvorlig utagering
- ~ Plan mot mobbing
- ~ Beredskap ved kriser og ulykker